

ELS PRONOMS *EN* I *HI* I L'ÚS DE *MATEIX*

El català, així com passa amb altres llengües com ara el francès o l'italià, disposa dels anomenats pronoms febles adverbials (*en*, *hi*) per substituir determinats complements introduïts per una preposició (complements del nom, complements preposicionals i els diversos complements circumstancials).

Com que el castellà no té aquests pronoms, sovint s'esdevé que, a l'hora de redactar en català, o bé s'ometen quan són necessaris o bé s'imiten construccions castellanes que resulten gramaticalment incorrectes (per exemple, l'ús inadequat de *mateix*) o resulten feixugues i repetitives.

Recordem que el pronom *en* pot substituir determinats complements introduïts amb la preposició *de*, mentre que el pronom *hi* pot substituir determinats complements introduïts amb una preposició que no sigui *de* (*a*, *en*, *contra*...).

Trameteu una testimoniança de la Sentència.

Trameteu-**ne** una testimoniança.

El lletrat de l'Administració de justícia dona fe de la resolució.

El lletrat de l'Administració de justícia **en** dona fe.

Notifiqueu la resolució a les parts personades. Advertiu-los que contra aquesta resolució poden interposar un recurs d'apel·lació.

Notifiqueu la resolució a les parts personades. Advertiu-los que **hi** poden interposar un recurs d'apel·lació.

Ha renunciat a l'advocat.

Hi ha renunciat.

L'ús d'aquests pronoms, a més, ens ajuda a solucionar certs problemes de redacció del llenguatge judicial, com ara els que comentem tot seguit.

■ Els pronoms *en* i *hi* eviten la repetició d'elements, ja que funcionen com a substituïts.

Us envio adjunt l'edecte perquè el publiqui al *Butlletí Oficial de la Província* i us demano que m'envii un exemplar ~~del Butlletí~~ en què aparegui.

Us envio l'edecte adjunt perquè el publiqui al *Butlletí Oficial de la Província* i us demano que m'**n'**envii un exemplar en què aparegui.

(**n'** = *del Butlletí*)

Si resideix fora del terme municipal no té l'obligació d'acudir a l'acte del judici i pot apoderar una persona que presenti ~~en aquell acte~~ les proves de descàrrec de què disposi.

Si resideix fora del terme municipal no té l'obligació d'acudir a l'acte del judici i pot apoderar una persona que **hi** presenti les proves de descàrrec de què disposi.

(**hi** = *en aquell acte*)

La part demandant ha interposat un recurs d'apel·lació contra la Sentència 23/2018. El tribunal que coneix ~~del recurs esmentat~~ el resoldrà en el termini de cinc dies.

La part demandant ha interposat un recurs d'apel·lació contra la Sentència 23/2018. El tribunal que **en** coneix el resoldrà en el termini de cinc dies.

(**ne** = *del recurs esmentat*)

Mitjançant l'escrit de 19 de febrer de 2018 va sol·licitar que es revocés la interlocutòria i que es practiquessin les diligències de prova que detallava ~~en el dit escrit~~.

Mitjançant l'escrit de 19 de febrer de 2018 va sol·licitar que es revocés la interlocutòria i que es practiquessin les diligències de prova que hi detallava.

(**hi** = *en el dit escrit*)

Amb data d'avui aquest Jutjat ha rebut una demanda procedent del Jutjat Degà. Tot seguit **n'**assabento la magistrada.

(**n'** = *de la recepció avui d'una demanda procedent del Jutjat Degà*)

Ha transcorregut el termini legal sense que la part demandada hagi presentat l'escrit de contestació; tot seguit **en** dono compte a la jutgessa.

(**en** = *del fet que hagi transcorregut el termini i la part demandada no hagi presentat l'escrit de contestació*)

Torneu les actuacions a l'òrgan judicial d'on provenen i deixeu-**ne** constància a les actuacions.

(**ne** = *del retorn de les actuacions a l'òrgan judicial d'on provenen*)

Pel que fa a l'advocat, l'acusat va manifestar que **en** volia un d'ofici.

(**en** = *advocat*)

Atès que, tal com hem dit, els pronoms *en* i *hi* fan la funció de substituir un complement, és redundant utilitzar el pronom *i*, alhora, mantenir el complement que representa o reprendre'l amb una forma de relatiu.

- ✗ La jutgessa ha publicat la Sentència anterior en audiència pública, **de la qual cosa en** dono fe.

En i *de la qual cosa* representen el mateix concepte (*La jutgessa ha publicat la Sentència anterior en audiència pública*); per tant, optem per una de les dues possibilitats.

- ✓ La jutgessa ha publicat la Sentència anterior en audiència pública, **de la qual cosa** dono fe.
- ✓ La jutgessa ha publicat la Sentència anterior en audiència pública. **En** dono fe.

- Els pronoms *en* i *hi* eviten l'ús incorrecte del mot *mateix* i les seves variants.

Els mots *mateix*, *mateixa*, *mateixos* i *mateixes* són incorrectes quan s'utilitzen amb valor pronominal per no repetir un substantiu ja esmentat. Per evitar aquesta incorrecció, podem substituir el substantiu que hauríem de repetir pels pronoms *en* i *hi*.

- ✗ La testimoni va veure que els acusats s'embranchaven en una discussió, però desconeix els detalls **de la mateixa**.
- ✓ La testimoni va veure que els acusats s'embranchaven en una discussió, però **en** desconeix els detalls.

- ✗ D'acord amb l'article 1454 del Codi civil, si hi ha un pacte d'arres cal atènyer-se **al mateix** a l'hora de rescindir el contracte.
- ✓ D'acord amb l'article 1454 del Codi civil, si hi ha un pacte d'arres cal atènyer-s'**hi** a l'hora de rescindir el contracte.

- ✗ S'ha presentat el recurs d'apel·lació anterior. Trasladeu-lo a les parts personades perquè puguin impugnar-lo o adherir-se **al mateix**.
- ✓ S'ha presentat el recurs d'apel·lació anterior. Trasladeu-lo a les parts personades perquè puguin impugnar-lo o adherir-s'**hi**.

De tota manera, no sempre podrem resoldre aquest problema amb l'ús dels pronoms *en* i *hi*. Sovint haurem de fer servir altres recursos, com ara els que exposem a continuació, que caldrà aplicar depenent del context sintàctic.

- Reemplaçar la forma *mateix* per altres pronoms febles (*el*, *la*, *-lo*, *l'*, etc.)

Expediu una testimoniança d'aquesta resolució i ~~lliureu-la mateixa~~ al perjudicat.

lliureu-la

La procuradora va promoure la demanda de desnonament i hi va adjuntar els documents en què fonamentava la mateixa.

la fonamentava

- Utilitzar un pronom relatiu (*que, on, en què, de la qual, etc.*)

El condemnat ha presentat un recurs d'apel·lació. En el mateix, exposa novament els fets.

en què / en el qual

- Reemplaçar la forma *mateix* per un possessiu (*seu, seva, etc.*)

No hi ha res que pugui haver produït indefensió al recurrent, ni en l'acord de la Junta, ni en la composició de la mateixa, ni en la interlocutòria del jutge de Vigilància Penitenciària núm. 2 a

seva composició

propòsit de la pràctica de proves.

Ara bé, cal tenir en compte que el català prescindeix molt sovint dels possessius i que moltes vegades són innecessaris perquè se sobreentenen o perquè és possible substituir-los pel pronom feble *en*.

- Reemplaçar la forma *mateix* per un demostratiu (*aquest, aquella, etc.*)

A més a més, l'empresa deu a l'actora, atès que la mateixa no ha aportat cap prova de aquella

pagament, els sous dels mesos que s'indiquen a la demanda.

De tota manera, sempre que puguem fer la substitució amb un pronom, hem d'evitar fer-la amb un demostratiu.

- Finalment, de vegades n'hi ha prou eliminant la forma *mateix*:

Un cop admesa la demanda, es va traslladar la mateixa al Ministeri Fiscal.

Un cop admesa la demanda, es va traslladar al Ministeri Fiscal.

S'ha publicat la Sentència del Jutjat Penal núm. 8. El jutge ~~del mateix~~ ha condemnat l'acusat a 6 mesos de presó.

S'ha publicat la Sentència del Jutjat Penal núm. 8. El jutge ha condemnat l'acusat a 6 mesos de presó.

- Els pronoms *en* i *hi* eviten un ús excessiu d'adjectius possessius (*el seu, la seva, els seus, les seves*).

En català els adjectius possessius tenen un ús força més restringit que en altres llengües, com ara l'anglès, en què són molt freqüents. Per tant, convé no abusar-ne. Com a norma pràctica podríem dir que si una frase té sentit sense adjectiu possessiu, és aconsellable prescindir-ne. En aquests casos hi escau el pronom *en* o una altra construcció.

La incompareixença injustificada del demandat no impedeix que se celebri el judici, que continuarà sense necessitat de ~~declarar la seva rebel·lia~~.

declarar-ne la rebel·lia
declarar-lo rebel/en rebel·lia

Atès que la persona condemnada no ha pagat la multa corresponent, queda subjecta a la responsabilitat personal subsidiària que aquest Jutjat determini. Amb aquesta finalitat, és procedent ~~disposar el seu empresonament~~.

disposar-ne l'empresonament

El Tribunal Suprem ha definit el tractament mèdic com aquell sistema que s'utilitza per curar una lesió o malaltia o per tractar de ~~reduir les seves conseqüències~~ si la malaltia és incurable.

reduir-ne les conseqüències

Cal parar atenció al fet que és un error usar el pronom *en* i l'adjectiu possessiu alhora per representar el mateix element.

- ✗ Atès que l'acusat es troba en parador ignorat, el jutge **n'**ha disposat la **seva** crida i cerca.

En aquest exemple trobem un complement duplicat: *n'* i *seva* representen el mateix conjunt de mots (*de l'acusat*), per la qual cosa és aconsellable utilitzar només el pronom *en*.

✓ Atès que l'acusat es troba en parador ignorat, el jutge **n'**ha disposat la crida i cerca.

- Sovint l'ús dels pronoms *en* i *hi* és la manera més natural d'expressar allò que el castellà ha de fer mitjançant les formes *de ello*, *de éste*, *de ése*, *de aquél*, *de aquéllas*, *en él*, *en ella*...

Els jutges i els tribunals estan obligats a garantir la tutela d'aquests drets, i la resolució judicial no pot ~~restringir el contingut d'aquells~~.

restringir-ne el contingut

En aquest Jutjat s'ha seguit el divorci contenciós 56/2018. El Ministeri Fiscal ~~ha intervingut en ell~~ en defensa dels fills menors d'edat.

hi ha intervingut

Així ho atorga el compareixent. Un cop llegida aquesta acta ~~es referma en ella~~ i signa. En dono fe.

s'hi referma

Un cop acabat el judici, estenc aquesta acta, que signem les persones que ~~en ell~~ hem intervingut.

hi